

母 はは haha

'mor'

..... JAPANSK .....

I den eldste kjente formen av japansk ble -h- uttalt som -p-. Ordet for «mama» var altså «papa».

Forskere fra *Association for the Study of Linguistics and Prehistoric Anthropology* i Paris undersøkte ord som betegner nære familie-medlemmer i 1000 språk fra 14 språkfamilier. De fant *papa* i omtrent 700 av dem. I nesten en tredjedel av språkene som bruker *papa*, betyr det 'mor', eller et annet kvinnelig familiemedlem.

Ordet *haha* kan brukes om ens egen mor, eller om «mødre» generelt. Hvis man sikter til en annen persons mor, må man bruke ord med høflighetslementer. Ofte brukt om ens egen mor er det merkelige uttrykket *o-fukuro*, 'pose' eller 'sekk'. Hvordan dette uttrykket ble til, er ikke så godt å si ...

Et annet ord for 'mor', som har blitt opphav til de vanligste høflige formene, er *kaka*. Det vanligste ordet for moren til en annen person er *o-kaasan*, *o-kaasama*; eller, i en litt utdatert eller dialektisk form, *o-kaka*, *o-kakasama*. O- er et høflig prefiks, og *-san*, *-sama* brukes også for å øke høflighetsnivået.

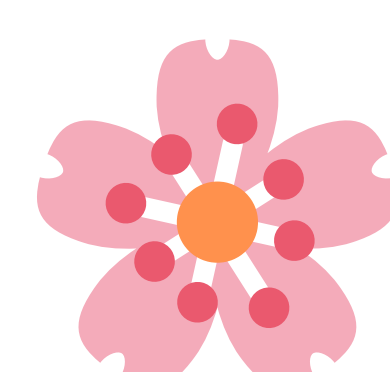
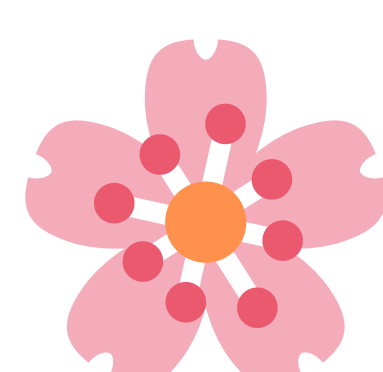
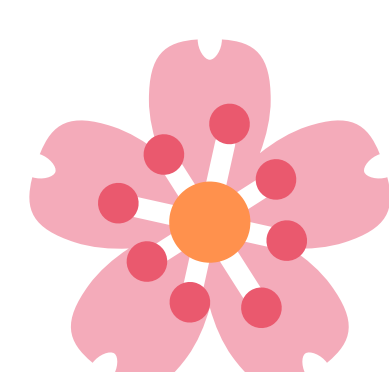
Like fascinerende er ordet for 'far', **chichi**, som også har betydningene 'bryst' og 'brystmelk'.

Japanske skrifttegn

Øverst ser du *haha* 'mor' skrevet på to forskjellige måter i tillegg til latinsk skrift: med et *kanji* (helt til venstre) og med *hiragana*. Kanji er skrifttegn som stammer fra kinesisk. Hvert kanji står for en idé eller et begrep, og kan uttales på flere ulike måter. Hiragana er et stavelsesalfabet – det betyr at hver stavelse i det japanske språket kan representeres med ett slikt tegn. I tillegg finnes det et tredje skriftsystem – *katakana* – som typisk brukes for å skrive fremmedord. Alle disse kan brukes i samme setning. Veldig forenklet kan man si at kanjiene antyder det rent leksikalske, hiragana det grammatiske, og katakana brukes for fremmedord.

Kitagawa Utamaro, «Mor som ammer barnet foran et speil», 1800–1804. San Diego Museum of Art.

Marcus Jacobus Teeuwen, Institutt for kultur, religion, Asia- og Midtøstenstudier, UiO

Ordfestivalen

UNIVERSITETET
I OSLO